

2025:13

GENOMFÖRANDEPLAN

Delredovisning av uppdrag om mäns våld mot kvinnor, annat våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck hos barn och vuxna som tillhör de nationella minoriteterna

Jämställdhetsmyndigheten

Göteborg, mars 2025

Rapport 2025:13

Dnr: ALLM 2024/117

Omslagsillustration: Rebecca Elfast.

Har du frågor om denna publikation, kontakta:

Catarina Gustafsson

Telefon 070-784 75 25

Karin Ljung Aust

Telefon 070-784 75 33

INNEHÅLL

Bakgrund	4
Uppdrag.....	4
Utgångspunkter	4
Avgränsningar	7
Målsättningar	7
Genomförande.....	8
Samrådsprocessen.....	8
Sammanställa lägesbild.....	8
Främja utvecklingen av förebyggande insatser och sprida kunskap om skydds- och stödinsatser för våldsutsatta barn och vuxna	9
Kunskapshöjande insatser som bidrar till god omsorg och gott bemötande	10

BAKGRUND

I detta avsnitt beskrivs regeringsuppdraget Mäns våld mot kvinnor, annat våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck hos barn och vuxna som tillhör de nationella minoriteterna, samt Jämställdhetsmyndighetens utgångspunkter, avgränsningar och målsättningar för uppdraget.

Uppdrag

I mars 2024 gav regeringen Jämställdhetsmyndigheten uppdraget om mäns våld mot kvinnor, annat våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck mot barn och vuxna som tillhör de nationella minoriteterna. Utsattheten för hedersrelaterat våld och förtryck och hbtqi-personers utsatthet ska särskilt uppmärksammas och i de insatser som vidtas ska hänsyn tas till respektive nationell minoritets behov och de behov som finns inom varje minoritet.

Uppdraget innebär att genomföra följande delar:

- Sammanställa en lägesbild av ovannämnda utsatthet hos barn och vuxna som tillhör de nationella minoriteterna. Inom ramen för uppdraget ska myndigheten redogöra för vilka förebyggande och stödjande insatser som finns idag.
- Främja insatser som syftar till att bekämpa ovannämnda våldsformer såsom att främja utvecklingen av förebyggande insatser.
- Sprida kunskap till relevanta målgrupper om tillgängliga skydds- och stödinsatser för våldsutsatta barn och vuxna.
- Arbeta med kunskapshöjande insatser som bidrar till god omsorg och bemötande i ärenden som rör våldsutsatta barn och vuxna tillhörandes de nationella minoriteterna.

Uppdraget genomförs i nära dialog med representanter för de nationella minoriteterna och det arbete som Sametinget bedrivit ska beaktas. Dialog förs med Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget under uppdragets gång samt med Socialstyrelsen avseende omsorg och bemötande. Vi ser även att det, utöver de myndigheter som är inskrivna i uppdraget, skulle vara fördelaktigt att samverka med länsstyrelserna i norrlänen, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) och Institutet för språk och folkminnen (ISOF).

Utgångspunkter

Teoretiska utgångspunkter

Grevios kritik

Europarådets expertgrupp GREVIO¹ konstaterade i sin rapport² för Sverige från 2019 att det finns behov av kunskapshöjande insatser för att förebygga och bekämpa mäns

---

¹ GREVIO övervakar efterlevnaden av den europeiska konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet, den så kallade Istanbulkonventionen.

² [Europarådet GREVIO:s rekommendationer till Sverige på svenska](#)

våld mot kvinnor som tillhör en nationell minoritet. GREVIOs slutsatser och rekommendationer ligger till grund för regeringens beslut om uppdraget.

GREVIO pekar exempelvis på att insatser måste genomföras för att göra socialtjänsten mer tillgänglig särskilt för samiska och romska kvinnor. Hänsyn måste tas till att personer som tillhör nationella minoriteter ofta kan uppleva olika typer av förtryck och diskriminering samtidigt. Sverige måste säkerställa att myndigheter, framför allt socialtjänst, får bättre kännedom om den särskilda situation som våldsutsatta kvinnor från nationella minoriteter kan ha.

GREVIO menar vidare att Sveriges olika policys, såsom vår nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor med tillhörande åtgärdsprogram, inte systematiskt omfattar kvinnor som är utsatta för intersektionell diskriminering, däribland kvinnor som tillhör de nationella minoriteterna.

Minoritetslagstiftningen

Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk beskriver och reglerar de nationella minoriteternas särskilda rättigheter. Enligt 5§ i lagen ska förvaltningsmyndigheter ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor. För att uppdraget ska genomföras i enlighet med minoritetslagstiftningen och för att arbetet ska bedrivas på ett sätt som resulterar i insatser som gynnar de nationella minoriteterna behöver vi säkerställa inflytande och delaktighet.

Handlingsplan mot rasism och hatbrott och Strategi för romsk inkludering 2012 - 2032

De nationella minoriteternas erfarenhet av diskriminering, marginalisering och övergrepp från staten har lett till att många känner bristande tillit, både till myndigheter och övriga delar av offentlig sektor som erbjuder stöd och skydd vid våldsutsatthet. Denna bristande tilltro förvärras av utsatthet för rasism, antisemitism och antiziganism som förekommer i samhällets alla delar.³ Det finns därför ett behov av att arbeta utifrån ett intersektionellt perspektiv. Arbetet för att bekämpa mäns våld mot kvinnor och barn som tillhör de nationella minoriteterna bör utgå från handlingsplan mot rasism och hatbrott⁴ samt strategin för romsk inkludering 2012 – 2032.⁵

Nordisk forskning

En sökning i forskningsdatabaser kring nordisk forskning gällande mäns våld mot kvinnor inom de nationella minoriteterna har genomförts. Resultaten av sökningen kommer att sammanställas. Sammanställningen innefattar forskning om utsatthet, stöd- och skyddsinsatser och förebyggande arbete som rör sådant våld som omfattas av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Sökningen genomförs i samarbete med Malmö universitetsbibliotek. Resultatet av databas-sökningen utgör en del av lägesbilden.

---

³ minoritet.se, ”Om rasism, diskriminering, utsatthet och hatbrott”.

⁴ Regeringskansliet Arbetsmarknadsdepartementet, ”Handlingsplan mot rasism och hatbrott”. [Handlingsplan mot rasism och hatbrott](#)

⁵ Regeringens skrivelse (2011/12:56) En samordnad och långsiktig strateg för romsk inkludering 2012-2032

Rättighetsbaserat förhållningssätt och samråd

Den bristande tilltron till myndigheter som nämnts ovan hanteras genom en fast förankring i rättighetsbaserat förhållningssätt vilket omfattar både arbetet med samrådsprocesserna och de insatser som utformas för målgrupperna. Samråden planeras och genomförs utifrån beprövande och beforskade metoder för jämställt medskapande.⁶

Praktiska utgångspunkter

Jämställdhetsmyndigheten ser det här uppdraget som en tydlig prioritering från regeringen att skapa förutsättningar för ett långsiktigt arbete med stöd till våldsutsatta kvinnor och flickor i de nationella minoriteterna.

Dialog med nationella minoriteter

Jämställdhetsmyndigheten har träffat 17 organisationer som företräder de nationella minoriteterna.⁷ Urvalet av organisationer har gjorts utifrån att organisationen antingen ska vara ett riksförbund, en ungdomsorganisation eller ha särskilt fokus på kvinnor.

Syftet med att träffa organisationerna har varit att etablera kontakt och ta del av synpunkter, tankar och behov inom området mäns våld mot kvinnor samt vad som behöver förbättras gällande förebyggande arbete, tillgänglighet till stöd och skydd för våldsutsatta och vilken kunskap som saknas hos yrkesverksamma i dag. Syftet har även varit att ta del av synpunkter om hur uppdraget skulle kunna genomföras. Vi ser fortsatt behov av att samarbeta med nyckelfunktioner från respektive minoritet för att förankra och skapa legitimitet i arbetet med uppdraget.

Exempel på vad som framkommit i möten med företrädare för de nationella minoriteterna är vikten av att arbeta separat med respektive minoritet. Det är viktigt med gedigna samrådsprocesser och att fokusera på att undersöka stödstrukturer. Exempel på prioriterade målgrupper som lyfts är barn- och unga, äldre samt yrkesverksamma som möter dem.

Dialog med myndigheter

Jämställdhetsmyndigheten har träffat relevanta myndigheter med närliggande uppdrag inom området för att få bättre kunskap om pågående arbete samt samla in kunskap om arbetssätt för att säkerställa nationella minoriteters inflytande och delaktighet. Under hösten 2024 träffade vi representanter från ett tiotal myndigheter.⁸ Vissa av myndigheterna har vi kontinuerlig kontakt med så som Sametinget och Socialstyrelsen.

En stor del av vad som framkommit i dialogmöten med myndigheter är samstämmigt med vad som framkommit i dialogmöten med företrädare för nationella minoriteter. I övrigt lyfter myndigheter vikten av att samverka med minoriteterna både i planering och

---

⁶ Hans Abrahamsson, 2015 "Vår tids stora omdaning", Göteborgs Universitet, "Dialogguiden.se", Sveriges kommuner och regioner (2013)

⁷ Svenska Samernas Riksförbund, Nijda, Sáminuorra, Riksorganisationen Same Átnam, Renägarförbundet Boazoeaiggađiid oktavuolta, Sverigefinskt kvinnoforum, Sverigefinska ungdomsförbundet, Kvinnojouren Piilopirtti, Svenska Tornedalingars riksförbund, Meänmaa, Lattjo Drom, Dzuvljano vas, Trajosko Drom, Romska kvinnojouren, Fusion, Judiska Centralrådet och Judiska ungdomsförbundet.

⁸ Diskrimineringsombudsmannen, Folkhälsomyndigheten, Institutet för språk och folkminnen (ISOF), Länsstyrelsen Stockholm, Länsstyrelsen Västerbotten, Länsstyrelsen Norrbotten, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF), Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK), Sametinget, Skolverket, Socialstyrelsen och Umeå universitet.

genomförande av samråd. Flera myndigheter lyfter värdet av att komplettera samråd med fasta referensgrupper.

Avgränsningar

Utifrån uppdragets olika delar och de faktorer som påverkar genomförandet av uppdraget har vi gjort följande tolkning. Vi kommer utgå från att rätten till likvärdigt stöd och skydd för våldsutsatta kvinnor och flickor tillhörandes de nationella minoriteterna är styrande i genomförandet av uppdraget. Vi kommer att ha fokus på kvinnors utsatthet för sådant våld som omfattas av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, inklusive pojkars våld mot flickor. I enlighet med uppdraget kommer vi uppmärksamma hbtqi-personers utsatthet. Vi kommer även att beakta utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck.

Med utgångspunkt i de skillnader som finns mellan och inom de olika nationella minoriteterna, avser Jämställdhetsmyndigheten att vid behov arbeta på olika sätt med uppdraget i relation till de olika nationella minoriteterna. Genomförandet kommer att utgå från respektive nationell minoritets förutsättningar och problembeskrivningar. Vi kommer att göra en bedömning huruvida vi kan genomföra uppdraget i relation till alla minoriteter.

Målsättningar

Målsättningen med uppdraget är att Jämställdhetsmyndigheten ska bidra till att säkerställa rätten till likvärdigt stöd och skydd. Detta stöd ska utgå från individens behov. Vi behöver därför identifiera eventuella hinder för tillgången till likvärdigt stöd och skydd samt identifiera utvecklingsbehov kopplat till samhällets stödjande- och våldsförebyggande insatser. Målsättningen är även att bidra till att stärka det våldsförebyggande arbetet för barn och unga. För att uppfylla målsättningarna är det viktigt att undersöka vilka behov de nationella minoriteterna identifierat för att våldsförebyggande arbete ska bli träffsäkert.

GENOMFÖRANDE

I detta avsnitt beskrivs hur Jämställdhetsmyndigheten planerar att genomföra uppdraget. Uppdraget innefattar följande delar:

- Att sammanställa lägesbild av utsatthet hos barn och vuxna som tillhör de nationella minoriteterna och redogöra för vilka förebyggande och stödjande insatser som finns idag.
- Att främja insatser som syftar till att bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, som att främja utvecklingen av stöd och skydd samt förebyggande insatser.
- Att sprida kunskap till relevanta målgrupper om tillgängliga skydds- och stödinsatser för våldsutsatta barn och vuxna.
- Att arbeta med kunskapshöjande insatser som bidrar till god omsorg och bemötande i ärenden som rör våldsutsatta barn och vuxna tillhörandes de nationella minoriteterna.

Samrådsprocessen

Vi har tagit del av synpunkter kring hur samverkan och dialog kan fortsätta. Vi planerar att genomföra samråd för att säkerställa delaktighet och inflytande för de nationella minoriteterna i det fortsatta genomförandet av uppdraget. Med utgångspunkt från minoritetslagstiftningen genomför vi samråd med respektive nationell minoritet under 2025–2027. Samråden planeras och utformas av arbetsgrupper med representanter från Jämställdhetsmyndigheten och respektive minoritet. På detta sätt säkerställs delaktighet, inflytande, transparens, icke-diskriminering och relevans. Samråden och den samlade kunskapsinhämtningen ska utmynna i arbetsplaner för Jämställdhetsmyndighetens arbete. Arbetsplanerna är grunden för de insatser som genomförs för att främja utveckling av stöd och skydd och för att sprida kunskap om våldsförebyggande insatser.

Sammanställa lägesbild

I dialogmötena med myndigheter och organisationer har vi fått ta del av särskilda kunskaper kopplade till minoriteternas beskrivningar av utsatthet för mäns våld mot kvinnor. Det handlar om vilka hinder och behov som finns kopplat till skydd, stöd, god omsorg och bemötande.

Under hela uppdragstiden pågår sammanställning och analys av den kunskap som inhämtas. Det är kunskapssammanställningen av nordisk forskning, dialogmöten och intervjuer som ligger till grund för lägesbilderna som tas fram för respektive nationell minoritet. Lägesbilden blir en vägledning för vilka insatser som behövs och är relevanta.⁹

Samarbetet med Sametinget och dess uppdrag avseende jämställdhet och mäns våld mot samiska kvinnor och flickor kommer fortsätta. Det ska bidra till kunskapsinsatser

---

⁹ Exempel på relevanta rapporter är Umeå universitet och Sametinget *Våld mot samiska kvinnor* (2024), *Folkhälsomyndighetens återrapportering av regeringsuppdrag angående fördjupad studie om romska flickors och kvinnors livssituation och hälsa* (2015) och Folkhälsoinstitutets rapport *Bemötande av våldsutsatta kvinnor som tillhör de nationella minoriteterna* (2008).

som kan användas för utformandet av insatser. Delrapport för Sametingets uppdrag lämnas 31 mars 2025 och kan bli en viktig utgångspunkt i arbetet framåt. Jämställdhetsmyndigheten har inlett en dialog med Socialstyrelsen med syfte att utforma kunskapshöjande insatser för god omsorg och gott bemötande gentemot de nationella minoriteterna. Vi för en dialog med Länsstyrelsen Stockholms län för att ta del av erfarenheterna i arbetet med de nationella minoriteterna. Vi har även inlett en dialog med länsstyrelserna i de fyra nordligaste länen med avsikt att under uppdragstiden samverka kring utformning av kunskapshöjande insatser och stöd till våldsutsatta.

Vi har fört samtal med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) angående uppdragen “Antiziganism mot unga romer” och “Rasism mot unga samer” för att inhämta kunskap och undersöka möjligheterna att samverka kring kunskapshöjande insatser, framförallt gällande våldspreventiva insatser för unga.

Vi för samtal med Institutet för språk och folkminnen (ISOF) gällande kulturkompetens och intersektionell diskriminering bland de nationella minoriteterna som påverkar våldsutsatthet.

Vi kommer att intervjuar yrkesverksamma för att utröna vilka insatser som ges och som borde ges till våldsutsatta respektive våldsutövare. Intervjuerna kommer ge svar på vilken kunskap som finns och som saknas. Intervjuerna planeras att genomföras med yrkesverksamma inom kommuner, regioner och civilsamhällesorganisationer.

Främja utvecklingen av förebyggande insatser och sprida kunskap om skydds- och stödinsatser för våldsutsatta barn och vuxna

I den kunskapsinhämtning som genomförts har vi konstaterat att det behövs fördjupning om vilka frågor som de olika nationella minoriteterna själva ser som relevanta i relation till vårt uppdrag. Det kommer att ske via samråden.

De dialogmöten vi genomfört med myndigheter och organisationer från samtliga minoriteter har påvisat behovet av våldsförebyggande insatser gentemot unga. Detta kommer prioriteras inom ramen för uppdraget. Vissa organisationer har särskilt lyft vikten av kunskapshöjande insatser om vad våld är och vilka rättigheter till skydd och stöd som finns för våldsutsatta äldre personer. Arbetet med uppdraget ska därför samordnas med Jämställdhetsmyndighetens ordinarie arbete med att stödja genomförandet av nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Vi ser att uppdraget skulle stärkas av att samordnas med arbetet gentemot våld i ungas nära relationer, våld mot äldre, HBTQI-personers våldsutsatthet och arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Jämställdhetsmyndighetens tidigare kartläggningssupplett uppdrag kan ge vägledning för hur detta arbete bör bedrivas.¹⁰ Kartläggningssuppletten har till exempel visat att information på kommuners hemsidor som tydligt riktar sig till respektive målgrupp är av stor vikt. Detsamma gäller för de stömlinjer som riktar sig till våldsutsatta och våldsutövare.

Kunskapsinhämtningen ligger till grund för utformning av kompetenshöjande insatser för personal som arbetar med våldsförebyggande insatser samt med skydds- och stödinsatser. Detta omfattar exempelvis personal inom skola, öppen ungdoms-

---

¹⁰ Jämställdhetsmyndigheten (2023b) Kartläggning av kommuners arbete mot mäns våld mot kvinnor. Jämställdhetsmyndigheten (2023c) Kunskap om våld avgörande för rätt bemötande. Jämställdhetsmyndigheten (2024:11) Ett värdigt liv-att åldras fredad från våld.

verksamhet/fritid, hälso- och sjukvård, socialtjänst och civilsamhällesorganisationer, särskilt kvinno-, tjej- och ungdomsjourer. Det är av stor vikt att kunskapshöjande insatser ges till minoriteterna själva. Utbildningsinsatserna bör omfatta kunskap om vad som inkluderas i våldsbegreppet, att identifiera tecken på våld och rätten till stöd och skydd.

Kunskapshöjande insatser som bidrar till god omsorg och gott bemötande

För att säkerställa ett gott bemötande inom exempelvis hälso- och sjukvård samt socialtjänst krävs att de eventuella hinder som finns för detta identifieras. Som komplement till lägesbilden kommer vi att inhämta kunskap om arbetssätt från Norge där erfarenhet finns av arbete med våld utsatthet gentemot grupper med svagt samhälleligt stöd, däribland nationella minoriteter. I dialogmötena har det framkommit att de nationella minoriteterna har viktiga erfarenheter som ger god vägledning i utformandet av insatser.

För att arbetet mot mäns våld mot kvinnor, annat våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck inom de nationella minoriteterna ska vara hållbart och långsiktigt behöver socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete förbättras. Ett arbete för att sprida kunskap internt hos kommuner och regioner blir därför viktigt. I dialogmöten har det framkommit behov av ökad kunskap hos samhällets stödstrukturer kring de nationella minoriteternas särskilda situation. Stora skillnader finns mellan de nationella minoriteterna, men avsevärda skillnader finns även mellan olika grupper inom respektive minoritet, exempelvis i fråga om förutsättningar och normer. Hinder för tillgången till stöd och skydd samt vad som krävs för att säkerställa rätten till likvärdigt stöd och skydd kan därför se olika ut för grupper och individer inom samma nationell minoritet. Att etablera hållbara strukturer kräver tid och därför ser vi att arbetet med nödvändighet behöver fortgå efter uppdragsperioden och då ingå i myndighetens ordinarie arbete.

Jämställdhetsmyndigheten | Vikingsgatan 3, 411 04 Göteborg
031-3929000 | info@jamstalldhetsmyndigheten.se | jamstalldhetsmyndigheten.se